

BIULETYN CHEMIK NR 1/2006

Z dziejów Chemii Wojskowej

plk Czesław JAWOR

**"1 Pułk Chemiczny
miasto Zgorzelec Ujazd, ulica E. Orzeszkowej
30 marca 1967 r."**

Zarządzenie Szefa Sztabu Generalnego Nr 0160/ORG z dnia 20.12.1966r:

"...Rozformować 7 batalion odkażania terenu i umundurowania oraz przeformować 1 batalion zabiegów specjalnych i rozpoznania skażeń na 1 pułk chemiczny. Okres rozformowania i przeformowania przeprowadzić do 30.03.1967r."

Szef Sztabu Generalnego
Wojska Polskiego
gen. dyw. Wojciech Jaruzelski

W wykonaniu wyżej wymienionego zarządzenia Szef Sztabu Śląskiego Okręgu Wojskowego wydał zarządzenie Nr 04/Org z dnia 16.01.1967r.: w sprawie organizacji 1 Pułku Chemicznego".

"Zarządza się:
a/ Rozformować 7 batalion odkażania terenu i umundurowania i przeformować 1 batalion zabiegów specjalnych i rozpoznania skażeń na 1 Pułk Chemiczny według etatu Nr 12/40 o stanie oficerów - 53, podoficerów - 11, szeregowców - 327.
b/ Okres przeformowania i rozformowania przeprowadzić do dnia 30.03 1967roku."

Praktycznie na bazie dwóch prawie równorzędnych jednostek sformowano Pułk Chemiczny.

Organizacja 1 Pułku Chemicznego:

- dowództwo;
- sztab;
- sekcja polityczna;
- sekcja finansowa;
- laboratorium chemiczne i radiometryczne;
 - kompania rozpoznania skażeń;
 - kompania odkażania umundurowania;
 - 1 batalion zabiegów specjalnych /częściowo skadrowany/;
 - 2 batalion zabiegów specjalnych /skadrowany/;
- sekcja techniczna;
- kwatermistrzostwo;
- izba chorych.

W 1989r. ramach restrukturyzacji etat pułku został zmieniony jak również została zmieniona jego nazwa na 1 Pułk Przeciwchemiczny.

Etat Nr 37/022 ustalił następującą strukturę:

- sztab;
- pluton łączności;
- dwa skadrowane bataliony zabiegów specjalnych;
- batalion przeciwchemiczny / krs, kpchem, kmo /;
- batalion zadymiania;
- kompania zabezpieczenia.

Obsada ważniejszych stanowisk według stanu na 01.12.1967r. ze zmianami do 26 września 1974 roku:

Dowódca 1 Pułku Chemicznego:

płk mgr inż. Czesław Jawor.

Zastępca d/s politycznych:

mjr mgr Waldemar Piasecki.

Zastępca d/s liniowych:

mjr Kazimierz Zieleń.

Szefowie sztabu w kolejności wykonywania obowiązków:

ppłk Daniel Pytel, mjr Marian Kontowicz, mjr Janusz Kułakowski, ppłk dypl. Zygmunt Jasik.

Kierownik laboratorium chemicznego i radiometrycznego:

kpt. Czesław Sip.

Szefowie służb technicznych:

mjr mgr inż. Czesław Madej, ppłk mgr inż. Jerzy Grzeszczuk.

Kwatermistrzowie:

mjr Stanisław Biernacki, ppłk Józef Ragulski.

Szefowie służb pułku:

Szef łączności: kpt. Tomasz Świerzko.

Szef służby żywnościowej: kpt. Edward. Szymański.

Szef służby mudurowej: kpt. Jan Małaczyński.

Szef służby MPS: kpt. Teodor Kajdaniuk.

Na dowódcę 1 pchem z dniem 30.03.1967r. wyznaczono ppłk Jerzego Palczewskiego byłego dowódcę 1 batalionu zabiegów specjalnych i rozpoznania skażeń.

Na szefa sztabu 1 pchem wyznaczono ppłk Daniela Pytla byłego dowódcę 7 batalionu odkażania terenu i umundurowania.

W dniu 29 listopada 1967 roku przyjąłem na uroczystej zbiórce pułk i dowodziłem nim do dnia 26 września 1974 roku. Z upoważnienia Dowódcy SOW na przekazaniu obowiązków obecny był płk dypl. Aleksy Sokołowski - Szef Wojsk Chemicznych.

Okres siedmiu lat spędzonych w Zgorzelcu były chyba najpiękniejszym w mojej służbie.

To fakt, że sporo się tam napracowałem, ale gdy kończyłem dowodzenie pułkiem i wracałem do Szefostwa Wojsk Chemicznych Śląskiego Okręgu Wojskowego, miałem ogromną satysfakcję, że nie zmarnowałem minionych lat.

Swoim następcom pozostawiłem wyremontowane koszary i bardzo dobrą bazę szkoleniową, w tym ośrodek sprawności fizycznej i rzutnie granatów, dwa baseny do nauki pokonywania przeszkód wodnych przez załogi transporterów opancerzonych oraz rozbudowaną strzelnicę, na której można było już prowadzić strzelanie na odległość 200 i 500 metrów.

Nie ukrywam, że w pierwszych miesiącach dowodzenia pułkiem, pomimo zaangażowania, nie zawsze udawało mi się zrealizować nakreślone plany.

Wiele wysiłku poświęciłem, aby zintegrować kadrę i żołnierzy służby zasadniczej z obu batalionów.

Teoretycznie istniał już wprawdzie jeden pułk, był jeden sztab i jedno dowództwo, ale w praktyce wciąż odczuwało się istnienie dwóch jednostek. Wciąż była niezdrowa rywalizacja, podziały na zwiadowców i odkażaczy. To chyba między innymi zaważyło, że w kwietniu 1968 roku, podczas inspekcji sił zbrojnych pułk został oceniony na ocenę dostateczną /2,75/.

Był to bardzo trudny egzamin. Pułk w ramach osiągania wyższych stanów gotowości bojowej w godzinach nocnych wyszedł w rejon alarmowy, gdzie sztab pułku opracował plan przegrupowania transportem kołowym, postawiłem zadania do przegrupowania na OC Wędrzyn. Przegrupowanie wykonaliśmy zgodnie z opracowanym planem i za ten dział uzyskaliśmy ocenę dobrą, ponad 4,00.

Na OC Wędrzyn, po urządzeniu obozowiska, zdawaliśmy egzaminy, tak kadra zawodowa, jak i żołnierze służby zasadniczej, z pozostałych zagadnień podlegających inspekcji.

Trwało to przez okres 10 dni i na co dzień sprawdzano porządek wojskowy, dyscyplinę podczas zdawania poszczególnych zagadnień.

Podczas biegu na 3 km doszło do nieprzyjemnego incydentu, żołnierze starali się wykorzystać cywilne środki transportowe, to zaważyło, że pułk z wyszkolenia fizycznego uzyskał ocenę niedostateczną.

Inspektorów było czterdziestu prawie tyle, co kadry zawodowej pułku. Do garnizonu Zgorzelec przegrupowaliśmy się sprawnie. Obeszło się bez wypadków i nieszczęśliwych zdarzeń. Wyciągnąłem z tego wnioski!

Pierwszym niepowodzeniem nie zraziłem się. Dużo rozmawiałem z ludźmi, stawiałem im konkretne zadania do wykonania, otoczyłem opieką mniej doświadczonych.

Byłem wymagającym w stosunku do osób lekceważących swoje obowiązki. Tacy nie mieli czego w pułku szukać. Część żołnierzy zawodowych musiało pożegnać się z pułkiem i szukać sobie pracy w innych garnizonach na terenie Śląskiego Okręgu Wojskowego.

W miarę upływu lat pułk był coraz wyżej oceniany przez Szefostwo Wojsk Chemicznych ŚOW i dowództwo okręgu. Był to wynik zaangażowania kadry podczas codziennego szkolenia oraz szkolenia na zgrupowaniach Wojsk Chemicznych tak zimowych, jak i letnich.

W 1973 roku w miesiącu wrześniu pułk zaliczył inspekcję sił zbrojnych na ocenę dobrą /3,85/ i został wyróżniony w dyrektywie Ministra Obrony Narodowej medalem "Za osiągnięcia w służbie wojskowej".

W roku 1974 w miesiącu kwietniu na bazie 1 pułku chemicznego zorganizowane zostało szkolenie dla Szefów Wojsk Chemicznych byłego Układu Warszawskiego.

Za przygotowanie i przeprowadzenie tegoż szkolenia wspólnie z oficerami Szefostwa Wojsk Chemicznych MON i ŚOW zostałem wyróżniony nagrodą rzeczową przez Dowódcę Układu Warszawskiego marszałka ZSRR Iwana Jakubowskiego.

Dobrze układała się współpraca z władzami administracyjnymi zgorzeleckiego regionu. Żołnierze pułku wielokrotnie pomagali między innymi kolejarzom z Węglińca przy odśnieżaniu wężła kolejowego, a także górnikom "Turowa", gdy ci w okresie srogich zim, mieli trudności z dostawą węgla do pobliskiej elektrowni. Żołnierze pułku wielokrotnie brali też udział w akcjach gaszenia pożarów lasów,

między innymi na terenie nadleśnictwa Pieńsk. Ceniły tę pomoc władze Zgorzelca, a najlepszym tego dowodem może być wyróżnienie mnie wpisem do Księgi Zasłużonych ludzi dla Miasta Zgorzelca.

Przez cały okres pełniłam również obowiązki Dowódcy Garnizonu Zgorzelec. Była to czasem praca niewdzięczna związana z przydziałem mieszkań, dyscypliną żołnierzy w garnizonie i działalnością Kasyna i Klubu Garnizonowego, a przede wszystkim utrzymaniem cmentarza żołnierzy 2 Armii Wojska Polskiego.

W dniu 26 września 1974 roku na uroczystej zbiórce pożegnałem 1 pchem przekazując dowodzenie pułkiem ppłk. dypl. Zygmuntowi Jasikowi szefowi sztabu pułku. Na uroczystym przekazaniu obowiązków z upoważnienia Dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego obecny był po. Szefa Wojsk Chemicznych ŚOW płk Wacław Mucha.

Kolejni dowódcy pułku od czasu sformowania:

1. płk dypl. Jerzy Palczewski 15.03.1967 - 28.11.1967r.
2. płk mgr inż. Czesław Jawor 28.11.1967 - 26.09.1974r.
3. płk dypl. Zygmunt Jasik 26.09.1974 - 08.07.1976r.
4. płk mgr inż. Stefan Olęderek 08.07.1976 - 24.04.1980r.
5. płk mgr inż. Jan Zydroń 24.04.1980 - 02.11.1983r.
6. płk dypl. Feliks Sawicki 02.11.1983 - 23.06.1990r.
7. ppłk dypl. inż. Wiesław Wronkowski 23.06.1990 - 05.06.1992r.
8. mjr dypl. inż. Wiesław Wanat 05.06.1992 - 31.01.1995r.

Zarządzeniem Szefa Sztabu Generalnego WP nr 057/Org z dnia 02.08.1994r. 1 pułk przeciwchemiczny przeformowano na 1 batalion obrony przeciwchemicznej. Przeformowanie zakończono 28.02.1995 roku. Na dowódcę batalionu wyznaczono ppłk dypl. Mariana Smokowskiego. Ostatnim dowódcą batalionu był ppłk mgr Mirosław Fiedorowicz.

Spółeczeństwo miasta Zgorzelca, załogi wiodących zakładów pracy oraz kadra ufundowała sztandar oraz nadano nazwę: 1 batalion obrony przeciwchemicznej Ziemi Zgorzeleckiej.

Sztandar wręczono na uroczystej zbiórce w dniu 04.02.1996r.

25.05.1998r. 1 bopchm Ziemi Zgorzeleckiej rozformowano.

Koszary Wojskowe Agencja Mienia Wojskowego wystawiła na sprzedaż. Sztandar przekazano do Centralnego Muzeum Wojska Polskiego.

Oceny uzyskane przez 1 pchem w okresie od 1968r. do 1994r.

przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Organ prowadzący kontrolę lub oceniający. Termin kontroli	Rodzaj kontroli lub jej zakres	Ocena
1	Zespół II Inspekcji MON marzec 1968r.	Inspekcja MON	Dostateczna 2,85
2	Zespół II Inspekcji MON wrzesień 1973r.	Inspekcja MON	Dobra 3,85
3	Komisja Dowództwa ŚOW 1975r.	Kontrola problemowa	Dobra 4,35
4	Komisja Dowództwa ŚOW 1978r.	Kontrola problemowa gotowości bojowej	Puchar przechodni Dowódcy ŚOW
5	Zespół II Inspekcji MON marzec 1978r.	Inspekcja MON	Dostateczna 3,02
6	Dowództwo ŚOW 1982r.	Zaliczony w rozkazie szkoleniowym Dowódcy ŚOW do grupy wyróżniających się jednostek wojskowych ŚOW	Wyróżniający się w 1981r.
7	Zespół II Inspekcji MON marzec 1986r.	Inspekcja MON	Dobra 3,52
8	Sztab Generalny WP 1987r.	Kontrola mobilizacyjna	Dobra
9	Dowództwo ŚOW 1987r.	Wymieniony w rozkazie szkoleniowym Dowódcy ŚOW za zajęcie 5 miejsca we współzawodnictwie na szczeblu oddziałów ŚOW	5-te miejsce w ŚOW
10	Główny Zarząd Szkolenia Bojowego MON 1988r.	Kontrola kompleksowa	Dobra

11	Dowództwo ŚOW 1990r.	Wymieniony w rozkazie szkoleniowym Dowódcy ŚOW za zajęcie 3 miejsca w grupie samodzielnych oddziałów ŚOW	3-cie miejsce w grupie samodzielnych oddziałów
12	Dowództwo ŚOW 1991r.	Wymieniony w rozkazie szkoleniowym Dowódcy ŚOW za zajęcie 3 miejsca we współzawodnictwie na szczeblu oddziałów ŚOW	3-cie miejsce we współzawodnictwie
13	Dowództwo ŚOW 1992r.	Zaliczony w rozkazie szkoleniowym Dowódcy ŚOW do wyróżniających się jednostek w grupie pułków rodzajów wojsk za osiągnięcie wysokich wyników w szkoleniu	Wyróżniający się
14	Szef Sztabu Generalnego WP 1994r.	Nadanie 1 ppchem Znaku Honorowego Sił Zbrojnych za uzyskanie najlepszych wyników w działalności służbowej	Znak Honorowy